Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

30. června 2016 *

„Řízení o předběžné otázce — Listina základních práv Evropské unie — Článek 47 — Právo na přístup k soudu — Zásada rovnosti zbraní — Zásady rovnocennosti a efektivity — Řízení o výkonu soudního rozhodnutí, kterým se nařizuje vrácení daně vybrané v rozporu s unijním právem — Osvobození orgánů veřejné moci od některých soudních výloh — Pravomoc Soudního dvora“

Ve věci C-205/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Judecătoria Sibiu (prvoinstanční soud v Sibini, Rumunsko) ze dne 17. února 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 30. dubna 2015, v řízení

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov

proti

Vasilemu Tomovi,

Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení M. Ilešič (zpravodaj), předseda senátu, C. Toader, A. Rosas, A. Prechal a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za V. Tomu D. Târșiou, advokátem,

— za rumunskou vládu R. H. Raduem, jakož i R. Mangu a M. Bejenar, jako zmocněnci,

— za španělskou vládu M. García-Valdecasas Dorrego, jako zmocněnkyní,

— za francouzskou vládu G. de Berguesem, F.-X. Bréchotem a D. Colasem, jako zmocněnci,

— za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

— za Evropskou komisi L. Nicolae a H. Krämerem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: rumunština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 20, 21 a 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), jakož i čl. 4 odst. 3 SEU.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov (regionální generální ředitelství pro veřejné finance v Brašově, Rumunsko), zastoupeným Administrația Județeană a Finanțelor Publice Sibiu (okresní správa pro veřejné finance v Sibini, Rumunsko) (dále jen „správa pro veřejné finance“), a V. Tomou a Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci (úřad soudního vykonavatele Horațiu-Vasileho Cruduleciho) ve věci výkonu soudního rozhodnutí, kterým bylo nařízeno vrácení daně vybrané při první registraci vozidla v Rumunsku.

Rumunské právo

3 Článek 16 Constituția României (Rumunská ústava), nadepsaný „Rovnost před zákonem“, v odstavci 1 stanoví:

„Všichni občané jsou si před zákonem a orgány veřejné moci rovni bez výsad a diskriminace.“

4 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule (mimořádné nařízení vlády č. 50, kterým se zavádí daň ze znečišťování životního prostředí z motorových vozidel) ze dne 21. dubna 2008 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 327 ze dne 25. dubna 2008, dále jen „OUG č. 50/2008“), které vstoupilo v platnost dne 1. července 2008, zavedlo daň ze znečišťování životního prostředí pro vozidla kategorií M1 až M3 a N1 až N3. Povinnost k platbě této daně vznikala zejména při první registraci motorového vozidla v Rumunsku.

5 Článek 1 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80 privind taxele judiciare de timbru (mimořádné nařízení vlády č. 80 o soudních poplatcích) ze dne 26. června 2013 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 392 ze dne 29. června 2013, dále jen „OUG č. 80/2013“) stanoví:

„1. Za žaloby a návrhy podávané soudům, jakož i za návrhy podávané ministerstvu spravedlnosti a státnímu zastupitelství při Nejvyšším kasačním a trestním soudu se vybírají soudní poplatky stanovené v tomto mimořádném nařízení.

2. Soudní poplatky musí za podmínek stanovených v tomto mimořádném nařízení uhradit všechny fyzické a právnické osoby; představují platbu za služby poskytované soudy, jakož i ministerstvem spravedlnosti a státním zastupitelstvím při Nejvyšším kasačním a trestním soudu.

3. V případech výslovně stanovených zákonem jsou žaloby a návrhy podané soudům, jakož i návrhy podané ministerstvu spravedlnosti a státnímu zastupitelství při Nejvyšším kasačním a trestním soudu od soudních poplatků osvobozeny.“

6 Článek 2 tohoto nařízení stanoví:

„Výše soudních poplatků se stanoví různě v závislosti na tom, zda lze vyjádřit hodnotu předmětu [návrhu] v penězích, nestanoví-li zákon výjimku.“

7 Článek 30 uvedeného nařízení zní:

„1. Od soudních poplatků jsou osvobozeny žaloby a návrhy včetně opravných prostředků bez ohledu na jejich předmět, které v souladu se zákonem podá Senát, Poslanecká sněmovna, kancelář prezidenta Rumunska, rumunská vláda, Ústavní soud, Účetní dvůr, Legislativní rada, veřejný ochránce práv, státní zastupitelství a ministerstvo veřejných financí, jakož i žaloby a návrhy podané ostatními orgány bez ohledu na jejich postavení v rámci řízení, jsou-li jejich předmětem příjmy veřejných rozpočtů.

2. Ve smyslu tohoto mimořádného nařízení patří mezi kategorie příjmů veřejných rozpočtů příjmy státního rozpočtu, rozpočtu státního sociálního zabezpečení, místních rozpočtů, rozpočtů zvláštních fondů, včetně rozpočtu fondu zdravotního pojištění, rozpočtu státní pokladny, příjmy ze splátek zahraničních úvěrů a úroky a provize související se státní pokladnou, jakož i příjmy rozpočtů orgánů veřejné správy zcela či částečně financovaných ze státního rozpočtu, místních rozpočtů, rozpočtu státního sociálního zabezpečení, případně rozpočtů zvláštních fondů, rozpočtové příjmy z peněžních prostředků pocházejících ze zahraničních úvěrů sjednaných nebo zajištěných státem, jejichž splátky, úroky z nich a další náklady jsou hrazeny z veřejných prostředků, jakož i rozpočtové příjmy ze zahraničních nevratných peněžních prostředků.“

8 Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală (nařízení vlády č. 92 o daňovém řádu) ze dne 24. prosince 2003 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 941 ze dne 29. prosince 2003, znovu vyhlášené v *Monitorul Oficial al României*, část I, č. 513 ze dne 31. července 2007), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „daňový řád“), v článku 21, nadepsaném „Daňové pohledávky“, stanoví:

„1. Daňové pohledávky představují majetková práva, která podle zákona vyplývají z hmotněprávních daňových vztahů.

2. Právní vztahy podle odstavce 1 určují obsah i výši daňových pohledávek, které představují konkrétní nároky spočívající v:

a) […] právu na výběr daní, poplatků, příspěvků a dalších částek, které představují příjmy souhrnného konsolidovaného rozpočtu v souladu s odstavcem 4 a jsou označovány jako ‚hlavní daňové pohledávky‘.

b) právu na úroky, penále za prodlení nebo případné přirážky z důvodu prodlení za zákonem stanovených podmínek, které jsou označovány jako ‚vedlejší daňové pohledávky‘.

[…]

4. Je-li zjištěno, že částky představující daně, poplatky, příspěvky a další příjmy souhrnného konsolidovaného rozpočtu byly zaplaceny bez právního důvodu, má osoba, která je za těchto podmínek uhradila, nárok na vrácení předmětné částky.“

9 Článek 229 daňového řádu, nadepsaný „Osvobození daňových orgánů od poplatků“, zní:

„Daňové orgány jsou osvobozeny od poplatků, sazeb, provizí či kaucí hrazených v souvislosti s návrhy, žalobami a jakýmikoliv jinými opatřeními učiněnými v rámci správy daňových pohledávek, s výjimkou opatření souvisejících s oznámením správního daňového aktu.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

10 Z předkládacího rozhodnutí plyne, že V. Toma zaplatil při registraci vozidla – které bylo předtím registrováno v jiném členském státě – v Rumunsku daň ze znečišťování životního prostředí z motorových vozidel podle OUG č. 50/2008 ve výši 4 121 rumunských lei (RON) (přibližně 900 eur). Tribunalul Sibiu (soud prvního stupně v Sibini, Rumunsko) rozsudkem ze dne 16. října 2012 uložil Administrația Finanțelor Publice Avrig (správa pro veřejné finance v Avrigu, Rumunsko) a Administrația Fondului pentru Mediu (správa fondu životního prostředí, Rumunsko), aby uvedenou částku V. Tomovi vrátily, zaplatily mu z ní úroky a nahradily náklady řízení.

11 Uvedený rozsudek nabyl právní moci dne 22. října 2013, kdy Curtea de Apel Alba Iulia (odvolací soud v Karlovském Bělehradu, Rumunsko) zamítl opravný prostředek, jež podal Serviciul Fiscal Orășenesc Avrig (finanční úřad města Avrig, Rumunsko), který se stal právním nástupcem správy pro veřejné finance v Avrigu.

12 Na základě návrhu na výkon rozhodnutí, který podal V. Toma proti finančnímu úřadu města Avrig a správě fondu životního prostředí, nařídil Judecătoria Sibiu (prvoinstanční soud v Sibini, Rumunsko) dne 24. března 2014 výkon rozsudku Tribunalul Sibiu (soud prvního stupně v Sibini) ze dne 16. října 2012 a splnění z něho plynoucí povinnosti a dále rozhodl o přiznání zákonných úroků, a to za období od 22. března 2012 do okamžiku, kdy budou předmětné částky V. Tomovi skutečně vráceny.

13 Usnesením ze dne 10. dubna 2014 úřad soudního vykonavatele Horațiu-Vasileho Cruduleciho vyčíslil náklady výkonu rozhodnutí na částku 765 RON (přibližně 170 eur).

14 Správa pro veřejné finance podala proti výkonu rozhodnutí námitky a zároveň navrhla, aby byly zneplatněny již provedené exekuční úkony a aby bylo vykonávací řízení zastaveno s tím, že není povinna uhradit soudní poplatek za podání těchto námitek ani složit kauci v souvislosti s podáním návrhu na zastavení uvedeného vykonávacího řízení.

15 Správa pro veřejné finance v řízení před předkládajícím soudem namítla, že V. Toma měl nejdříve podle platné vnitrostátní právní úpravy podat u povinné daňové správy žádost o vrácení bezdůvodně zaplacené daně, přičemž tato žádost by musela být vyřízena ve lhůtě 45 dnů. Pokud by z důvodu nedostatku finančních prostředků k vrácení daně nedošlo, příslušný orgán by měl dalších šest měsíců na to, aby provedl nezbytné kroky ke splnění své platební povinnosti. Teprve až kdyby věc nebyla vyřízena v této lhůtě, by se V. Toma mohl obrátit na soudy příslušné v oblasti výkonu rozhodnutí.

16 S ohledem na riziko, že by k vrácení daně mohlo dojít v řízení, které bylo podle názoru správy pro veřejné finance v dané věci zahájeno v rozporu s právem i proto, že existují zvláštní ustanovení, která upravují řízení o vrácení neoprávněně vybraných daní ve splátkách rozložených na pět let, přičemž v tomto období se *ex lege* zastavuje každý výkon rozhodnutí, podala správa pro veřejné finance návrh na zastavení zahájeného vykonávacího řízení.

17 V. Toma se domnívá, že námitky podané proti nařízenému výkonu rozhodnutí musí být zamítnuty, a v každém případě je přesvědčen, že správa pro veřejné finance musí za námitky proti výkonu rozhodnutí zaplatit soudní poplatek a v souvislosti s návrhem na zastavení vykonávacího řízení složit kauci. Vzhledem k tomu, že dotčená právní úprava zavádí diskriminaci mezi osobami soukromého práva, které tyto soudní výlohy musí uhradit, a osobami veřejného práva, které jsou od nich obdobně jako zmíněná správa pro veřejné finance osvobozeny, není podle názoru V. Toma v souladu s unijním právem.

18 Předkládající soud, který má za to, že pokud jde o úhradu některých soudních výloh v rámci vykonávacích řízení týkajících se příjmů veřejných rozpočtů, ve vztahu k osobám soukromého práva a osobám veřejného práva skutečně dochází k nerovnému zacházení, se táže, zda je toto rozdílné zacházení slučitelné s unijním právem, mají-li osoby veřejného práva v jeho důsledku snadnější přístup k soudu než osoby práva soukromého.

19 Za těchto okolností se Judecătoria Sibiu (prvoinstanční soud v Sibini) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Lze čl. 4 odst. 3 SEU, jakož i články 20, 21 a 47 Listiny vykládat tak, že brání takové právní úpravě, jako je článek 16 Rumunské ústavy a článek 30 [OUG č. 80/2013], která zakotvuje rovnost před zákonem jen mezi občany jakožto fyzickými osobami, a nikoliv mezi těmito osobami a právnickými osobami veřejného práva, a která *a priori* osvobozuje právnické osoby veřejného práva od soudních poplatků a kaucí, které je třeba uhradit za účelem přístupu k soudu, zatímco přístup fyzických osob k soudu podmiňuje zaplacením poplatků a kaucí?“

K předběžné otázce

K pravomoci Soudního dvora

20 Rumunská, španělská, francouzská a polská vláda namítají, že Soudní dvůr nemá pravomoc na položenou otázku odpovědět, jelikož právní situace ve věci v původním řízení nespadá do působnosti unijního práva. Španělská vláda kromě toho připomíná, že předkládající soud musí vyložit souvislost mezi ustanoveními unijního práva, jejichž výklad požaduje, a situací v původním řízení.

21 V tomto ohledu je třeba uvést, že se položená otázka týká čl. 4 odst. 3 SEU, v němž je zakotvena zásada loajální spolupráce, podle níž členské státy učiní veškerá vhodná obecná nebo zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají ze Smluv nebo z aktů orgánů Evropské unie (rozsudek ze dne 12. dubna 2011, DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, bod 58, a posudek 2/13 ze dne 18. prosince 2014, EU:C:2014:2454, bod 173), jakož i několika ustanovení Listiny.

22 Co se týče ustanovení Listiny, je třeba připomenout, že Soudní dvůr může v rámci řízení o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 SFEU provést výklad unijního práva pouze v mezích pravomocí, které jsou mu svěřeny (rozsudek ze dne 27. března 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, bod 27 a citovaná judikatura).

23 Působnost Listiny je přitom v souvislosti s jednáním členských států definována v čl. 51 odst. 1, podle kterého jsou ustanovení Listiny určena členským státům, pokud uplatňují právo Unie, přičemž toto ustanovení potvrzuje ustálenou judikaturu Soudního dvora, podle níž se základní práva zaručená v právním řádu Unie uplatní ve všech situacích, které se řídí unijním právem, avšak nikoli mimo tyto situace (rozsudky ze dne 27. března 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, body 28 a 29, jakož i ze dne 6. října 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, body 25 a 26).

24 Pokud tedy právní situace do působnosti unijního práva nespadá, Soudní dvůr nemá pravomoc o ní rozhodnout a případná dovolávaná ustanovení Listiny sama o sobě nemohou tuto pravomoc založit (viz rozsudky ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 22; ze dne 27. března 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, bod 30 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 6. října 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, bod 27).

25 Je proto třeba se zabývat otázkou, zda právní situace, která nastala ve věci v původním řízení, spadá do působnosti unijního práva.

26 Z informací, které poskytl předkládající soud, v tomto ohledu vyplývá, že se předmět původního řízení týká výkonu soudního rozhodnutí o vrácení daně ze znečišťování životního prostředí z motorových vozidel, kterou neoprávněně vybraly orgány veřejné moci při první registraci vozidla V. Tomy – které bylo předtím registrováno v jiném členském státě – v Rumunsku.

27 V této souvislosti je třeba připomenout, že Soudní dvůr v rozsudcích ze dne 7. dubna 2011, Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219), a ze dne 7. července 2011, Nisipeanu (C-263/10, nezveřejněný, EU:C:2011:466), rozhodl, že taková daň, jako je daň ze znečišťování životního prostředí z motorových vozidel, která se vybírá podle OUG č. 50/2008, je ve všech svých podobách neslučitelná s článkem 110 SFEU.

28 Vzhledem k tomu, že se předmět sporu v původním řízení týká vrácení daně vybrané v rozporu s článkem 110 SFEU a členské státy jsou podle zásady loajální spolupráce povinny takovou daň i s úroky vrátit a zajistit nároku jednotlivce na vrácení daně účinnou ochranu (obdobně viz rozsudky ze dne 27. června 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, body 35 a 36, jakož i ze dne 12. prosince 2013, Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, C-362/12, EU:C:2013:834, bod 31), je třeba dovodit, že právní situace, o kterou se jedná v původním řízení, představuje uplatňování práva Unie a spadá do jeho působnosti.

29 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že Soudní dvůr má pravomoc odpovědět na položenou otázku.

K věci samé

30 Úvodem je třeba připomenout, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší, aby otázky, které jsou mu položeny, případně přeformuloval (rozsudek ze dne 17. prosince 2015, Viamar, C-402/14, EU:C:2015:830, bod 29 a citovaná judikatura).

31 V tomto ohledu je třeba uvést, že předkládající soud má v rámci řízení o výkonu soudního rozhodnutí týkajícího se vrácení daně vybrané v rozporu s unijním právem pochybnosti, zda jsou s tímto právem slučitelná taková ustanovení, jako je článek 30 OUG č. 80/2013 a článek 229 daňového řádu, které jsou podle tohoto soudu konkrétním vyjádřením zásady rovnosti zakotvené v článku 16 Rumunské ústavy a podle kterých se od soudního poplatku a kauce osvobozují návrhy předložené orgány veřejné moci, zatímco návrhy, které podaly fyzické osoby, od nich v zásadě osvobozeny nejsou.

32 V této souvislosti je třeba zaprvé připomenout, že nárok na vrácení daní, které členský stát vybral v rozporu s pravidly unijního práva, je důsledkem a doplňkem práv přiznaných jednotlivcům ustanoveními unijního práva zakazujícími vybírání takových daní, jak je vyložil Soudní dvůr. Členské státy tedy v zásadě musí daně vybrané v rozporu s unijním právem spolu s úroky vrátit (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. dubna 2015, Manea, C-76/14, EU:C:2015:216, bod 45, jakož i ze dne 6. října 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, body 24 a 25).

33 Při neexistenci unijní právní úpravy v oblasti vracení neoprávněně vybraných vnitrostátních daní je na každém členském státu, aby na základě zásady procesní autonomie určil příslušné soudy a upravil procesní podmínky soudních řízení, která mají zajistit ochranu práv, jež daňovým poplatníkům vyplývají z unijního práva (viz zejména rozsudek ze dne 6. října 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 26 a citovaná judikatura).

34 Procesní podmínky soudních řízení, která mají zajistit ochranu práv, jež jednotlivcům vyplývají z unijního práva, však nesmějí být méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), ani upravené takovým způsobem, aby v praxi

znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (viz zejména rozsudek ze dne 6. října 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 27 a citovaná judikatura).

35 Zadruhé, co se týče článků 20, 21 a 47 Listiny, na které předkládající soud poukazuje ve své otázce, je třeba uvést, že v článku 20 je zakotvena zásada rovnosti před zákonem, v článku 21 je zakotvena zásada zákazu diskriminace a v článku 47 je zakotvena zásada účinné právní ochrany.

36 Soudní dvůr již přitom uvedl, že článek 47 Listiny zahrnuje jakožto složku zásady účinné soudní ochrany zásadu rovnosti zbraní či procesní rovnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. července 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 48). Vzhledem k tomu, že je posledně uvedená zásada specifickým projevem obecné zásady rovnosti před zákonem zakotvené v článku 20 Listiny, pochybnosti předkládajícího soudu uvedené v bodě 31 tohoto rozsudku je třeba posoudit zejména z hlediska zmíněného článku 47.

37 Co se přitom týče článku 21 Listiny, je třeba uvést, že předkládající soud nezdůvodnil, proč se táže na výklad tohoto ustanovení odlišně než na výklad článku 20 Listiny, ani blíže nevysvětlil vazbu, která podle něj existuje mezi článkem 21 a vnitrostátní právní úpravou použitelnou ve sporu v původním řízení, a není tudíž srozumitelné, proč má pochybnosti o slučitelnosti takové právní úpravy, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, se zmíněným článkem 21.

38 S ohledem na tyto úvodní poznámky je třeba položenou otázku chápat v tom smyslu, že se předkládající soud v podstatě táže, zda je nutno vykládat článek 47 Listiny, jakož i zásady rovnocennosti a efektivity v tom smyslu, že brání takové právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle níž jsou právnické osoby veřejného práva při podání námitek proti výkonu soudního rozhodnutí týkajícího se vrácení daní, jež byly vybrány v rozporu s unijním právem, osvobozeny od soudních poplatků a zároveň se na ně při podání návrhu na zastavení takového vykonávacího řízení nevztahuje povinnost složit kauci, kdežto na návrhy, které v rámci těchto řízení podají fyzické a právnické osoby soukromého práva, se povinnost úhrady těchto soudních výloh v zásadě vztahuje.

39 Vzhledem k tomu, že se předběžná otázka týká vnitrostátní právní úpravy, která osvobozuje některé kategorie osob od některých soudních výloh, a souvisí tak především se zásadou účinné soudní ochrany, je třeba zaprvé posoudit slučitelnost takové právní úpravy, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, s článkem 47 Listiny, v níž je zakotveno právo na takovou ochranu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. prosince 2010, C-279/09, EU:C:2010:811, bod 29).

40 Z vysvětlení k článku 47 Listiny, ke kterým je nutno podle čl. 6 odst. 1 třetího pododstavce SEU a čl. 52 odst. 7 Listiny při jejím výkladu přihlížet, v tomto ohledu vyplývá, že čl. 47 první a druhý pododstavec odpovídá čl. 6 odst. 1 a článku 13 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“).

41 Článek 52 odst. 3 Listiny stanoví, že pokud Listina obsahuje práva odpovídající právům zaručeným EÚLP, jsou smysl a rozsah těchto práv stejné jako ty, které jim přikládá uvedená úmluva. Podle vysvětlení k tomuto ustanovení není smysl a rozsah zaručených práv určen pouze zněním EÚLP, ale také mimo jiné judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, v jejímž světle je tedy třeba článek 47 Listiny vykládat (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. prosince 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, body 35 a 37, jakož i citovaná judikatura).

42 Pokud jde o obsah článku 47, Soudní dvůr již rozhodl, že zásada účinné soudní ochrany, která je zakotvena v tomto ustanovení, je tvořena různými prvky, mezi něž patří zejména zásada rovnosti zbraní a právo na přístup k soudům (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. listopadu 2012, Otis a další, C-199/11, EU:C:2012:684, bod 48).

43 Co se týče práva na přístup k soudu, Evropský soud pro lidská práva již rozhodl, že kdyby právní řád smluvního státu umožňoval, aby pravomocné a závazné soudní rozhodnutí nebylo uplatněno v neprospěch některého účastníka řízení, toto právo ve smyslu článku 6 EÚLP by bylo iluzorní, takže výkon rozsudku je nutno považovat za nedílnou součást „procesu“ ve smyslu článku 6 (Evropský soud pro lidská práva, 7. května 2002, Bourdov proti Rusku, CE:ECHR:2002:0507JUD005949800, § 34, a Evropský soud pro lidská práva, 6. září 2005, Săcăleanu proti Rumunsku, CE:ECHR:2005:0906JUD007397001, § 55).

44 Z judikatury Soudního dvora i z judikatury Evropského soudu pro lidská práva ovšem plyne, že právo na přístup k soudu není právem absolutním a může být předmětem přiměřených omezení, která sledují legitimní cíl a nenarušují samotnou podstatu tohoto práva, přičemž mohou souviset i s úhradou soudních poplatků (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 22. prosince 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, body 45, 52 a 60, jakož i ze dne 6. října 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, body 72 a 79, jakož i rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, 8. června 2006, V. M. proti Bulharsku, CE:ECHR:2006:0608JUD004572399, § 41 a 42, jakož i citovaná judikatura).

45 V projednávaném případě je třeba poukázat na to, že předkládající soud neuvedl žádnou skutečnost, na jejímž základě by bylo možno se domnívat, že V. Tomovi bylo v původním řízení nepřiměřeně bráněno v přístupu k soudu, a to proto, že by musel uhradit příliš vysoké soudní výlohy související buď s řízením, v jehož rámci bylo vydáno soudní rozhodnutí, kterým mu byl přiznán nárok na vrácení daně vybrané v rozporu s unijním právem, nebo s řízením o výkonu tohoto rozhodnutí, nebo proto, že by mu byla neoprávněně odepřena právní pomoc.

46 Za těchto okolností je třeba posoudit otázku, zda taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která podle předkládajícího soudu v rámci takového řízení, jako je původní řízení, způsobuje mezi právnickými osobami veřejného práva a fyzickými a právnickými osobami soukromého práva nerovnováhu, avšak nebrání nepřiměřeně posledně uvedeným osobám v přístupu k soudům, odpovídá požadavkům plynoucím z článku 47 Listiny.

47 V tomto ohledu je třeba připomenout, že zásada rovnosti zbraní je logickým důsledkem samotného pojmu „spravedlivý proces“, z něhož plyne povinnost poskytnout každému účastníku řízení přiměřenou možnost prezentovat jeho záležitost za podmínek, které jej nestaví do jasně nevýhodnější situace než protistranu, přičemž újmu, kterou tato nerovnováha způsobila v zásadě musí prokázat ten, kdo ji utrpěl (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. listopadu 2012, Otis a další, C-199/11, EU:C:2012:684, body 71 a 72, jakož i ze dne 17. července 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 49).

48 Je pravda, že právní úprava, která osvobozuje od úhrady určitých soudních výloh právnické osoby veřejného práva, kdežto fyzické osoby takto *a priori* osvobozeny nejsou, činí mezi těmito osobami rozdíl, pokud jde o procesní zacházení s jejich návrhy podanými v rámci takového řízení, jako je původní řízení. Podle judikatury připomenuté v bodě 47 tohoto rozsudku je však ještě třeba ověřit, zda se taková osoba, jako je V. Toma, nachází v důsledku této právní úpravy vůči protistraně v nerovném postavení, pokud jde o soudní ochranu práv, kterých se tato osoba může dovolávat na základě unijního práva, a zda tato právní úprava v rámci takového řízení odporuje požadavku spravedlivého procesu.

49 V této souvislosti je třeba zaprvé uvést, že soudní poplatky v zásadě přispívají k řádnému fungování soudního systému, jelikož představují zdroj financování soudní činnosti členských států (rozsudek ze dne 6. října 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, bod 73). Jak plyne z čl. 1 odst. 2 OUG č. 80/2013 a jak potvrdila rumunská vláda v písemném vyjádření, právě to je účelem soudních poplatků, jichž se týká osvobození zakotvené v článku 30 tohoto nařízení – soudní poplatky přispívají k financování služeb poskytovaných soudy.

50 S ohledem na tento účel je nutno v souladu s tvrzením rumunské, španělské, francouzské a polské vlády a Evropské komise, konstatovat, že osvobození právnických osob veřejného práva od soudních poplatků v takových řízení, jako je řízení původní, samo o sobě těmto právnickým osobám nepřináší procesní výhodu, jelikož jak vysvětlila rumunská vláda, poplatky jsou v případě těchto osob hrazeny z konsolidovaného národního rozpočtu, který kromě jiného financuje i služby poskytované soudy.

51 Co se zadruhé týče takového osvobození od kauce, jejíž složení se vyžaduje při podání návrhu na zastavení vykonávacího řízení týkajícího se daňových pohledávek, jaké je upraveno v článku 229 daňového řádu, tato kauce představuje podle rumunské vlády pro věřitele, který zahájil vykonávací řízení, záruku, jelikož hrozí, že toto řízení bude na základě návrhu dlužníka, který možná následně nebude schopen svůj dluh uhradit z důvodu platební neschopnosti či úpadku, zastaveno.

52 Jak přitom vyplývá z bodu 32 tohoto rozsudku, členské státy jsou na základě unijního práva povinny vrátit spolu s úroky daně vybrané v rozporu s unijním právem. Nelze tedy připustit, aby se členský stát jakožto dlužník v takovém sporu, o jaký se jedná v původním řízení, mohl dovolávat nedostatku finančních prostředků a zdůvodňovat tak, že soudní rozhodnutí, jež přiznává jednotlivci nárok na vrácení daní vybraných v rozporu s unijním právem spolu s úroky, nelze vykonat.

53 Vzhledem k tomu, že riziko, které pokrývá předmětná kauce, v takovém řízení, o jaké se jedná v původním řízení, nehrozí, osvobození podle článku 229 daňového řádu nemůže ve vztahu k protistraně oslabit postavení takové osoby, jako je V. Toma.

54 Je tudíž třeba konstatovat, že pokud se taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, omezuje pouze na to, že *a priori* osvobozuje právnické osoby veřejného práva od některých soudních výloh v rámci řízení o výkonu soudních rozhodnutí týkajících se vrácení daní, jež byly vybrány v rozporu s unijním právem, přičemž na návrhy, které v takových řízeních podají fyzické a právnické osoby soukromého práva, se povinnost úhrady těchto výloh v zásadě vztahuje, nestaví posledně uvedené osoby do jasně nevýhodnější situace než jejich protistranu a v rámci tohoto řízení tak neodporuje požadavku spravedlivého procesu.

55 Takový výklad článku 47 Listiny potvrzuje i judikatura Evropského soudu pro lidská práva týkající se čl. 6 odst. 1 EÚLP. Takovou právní úpravu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, je totiž nutno odlišovat od právní úpravy, kterou Evropský soud pro lidská práva považoval za neslučitelnou s požadavky čl. 6 odst. 1 EÚLP ve věci, v níž vydal rozsudek ze dne 6. dubna 2006, Stankiewicz proti Polsku (CE:ECHR:2006:0406JUD004691799).

56 Kromě toho, že právní úprava dotčená v uvedené věci osvobozovala od soudních výloh státní zastupitelství, což bylo možno dle Evropského soudu pro lidská práva odůvodnit ochranou veřejného pořádku, stanovila, že osoba soukromého práva, která měla ve věci úspěch, ponese veškeré své náklady řízení, což ji ve vztahu k protistraně stavělo neprávem do nevýhodné situace (Evropský soud pro lidská práva, 6. dubna 2006, Stankiewicz proti Polsku, CE:ECHR:2006:0406JUD004691799, § 68 a 69). Taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, však s sebou takové důsledky nenese.

57 Co se zadruhé týče dodržování zásad rovnocennosti a efektivity, je třeba poznamenat, že na základě žádné skutečnosti, jež vyplývá ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, nelze dospět k závěru, že by se právní úprava dotčená v původním řízení uplatňovala odlišně na spory vycházející z porušení unijního práva a na podobné spory vycházející z porušení vnitrostátního práva, a porušovala tak zásadu rovnocennosti (co se týče obsahu této zásady viz rozsudky ze dne 12. února 2015, Surgicare, C-662/13, EU:C:2015:89, bod 30 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 6. října 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 32).

58 Totéž platí v souvislosti se zásadou efektivity – vzhledem k tomu, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, neosvobozuje jednotlivce, kteří odvozují svá práva z unijního právního řádu, od takových výloh, jako jsou výlohy dotčené v původním řízení, ve vykonávacích řízeních týkajících se příjmů veřejných rozpočtů, nezdá se, že by sama o sobě výkon těchto práv v praxi znemožňovala nebo nadměrně ztěžovala.

59 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že článek 47 Listiny, jakož i zásady rovnocennosti a efektivity je nutno vykládat v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle níž jsou právnické osoby veřejného práva při podání námitek proti výkonu soudního rozhodnutí týkajícího se vrácení daní, jež byly vybrány v rozporu s unijním právem, osvobozeny od soudních poplatků a zároveň se na ně při podání návrhu na zastavení takového vykonávacího řízení nevztahuje povinnost složit kauci, kdežto na návrhy, které v rámci těchto řízení podají fyzické a právnické osoby soukromého práva, se povinnost úhrady těchto soudních výloh v zásadě vztahuje.

K nákladům řízení

60 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie, jakož i zásady rovnocennosti a efektivity je nutno vykládat v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, podle níž jsou právnické osoby veřejného práva při podání námitek proti výkonu soudního rozhodnutí týkajícího se vrácení daní, jež byly vybrány v rozporu s unijním právem, osvobozeny od soudních poplatků a zároveň se na ně při podání návrhu na zastavení takového vykonávacího řízení nevztahuje povinnost složit kauci, kdežto na návrhy, které v rámci těchto řízení podají fyzické a právnické osoby soukromého práva, se povinnost úhrady těchto soudních výloh v zásadě vztahuje.

Podpisy.